

Oikaisuvaatimus kunnanhallituksen päätökseen 3.10.2022 § 169 Kausalan Lämpö Oy:n omistusjärjestelyt kaukolämpöliiketoiminnan osalta sekä kokouskäytännöstä

Kunnanhallitus 07.11.2022 § 192
73/02.05.00/2022

Valmistelija

Kunnanjohtaja: Jarkko Salonen, puh. 040 726 2990, jarkko.salonen@iitti.fi

Hannu Suhonen on tehnyt 18.10. 2022 kunnanhallitukselle oikaisuvaatimuksen kunnanhallituksen päätöksestä 3.10.2022 § 169 ”Kausalan Lämpö Oy:n omistusjärjestelyt kaukolämpöliiketoiminnan osalta”.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on täydentänyt oikaisuvaatimustaan 25.10.2022 saapuneella kirjelmällä.

Kunnanhallituksen pöytäkirja 3.10.2022 kokouksesta on julkaistu yleisessä tietoverkossa 6.10.2022 osoitteessa www.iitti.fi. Julkaisusta laskettuna tiedoksisaantiaika on päättynyt 7.10.2022 ja oikaisuvaatimusajan viimeinen määräpäivä on ollut 27.10.2022. Oikaisuvaatimus on tehty ja sitä on täydennetty oikaisuvaatimusajan puitteissa.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenen ominaisuudessa.

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että kunnanhallitus kumoaa osakekauppaa koskevan päätöksensä. Vaatimuksen perusteluiksi oikaisuvaatimuksessa ja sen täydennyksessä on tulkittu esitetyn seuraavat seikat:

1. kunnanhallituksen kokouksessa on ollut päätöksenteon aikana läsnä ulkopuolisia, joiden läsnäoloa ei ole merkitty pöytäkirjaan.
2. kunnanhallitus on ylittänyt toimivaltansa
3. kunnanvaltuuston periaatepäätöksen 21.6.2022 § 29 valmisteluun ja sitä kautta oikaisuvaatimuksen alaisen päätöksen valmisteluun on osallistunut esteellisiä henkilöitä.

Yksityiskohtaiset perustelut oikaisuvaatimuksessa esitettyihin seikkoihin:

1. *kunnanhallituksen kokouksessa on ollut päätöksenteon aikana läsnä ulkopuolisia, joiden läsnäoloa ei ole merkitty pöytäkirjaan.*

Kunnanhallituksen kokoukseen osallistuivat kunnanhallituksen varsinaiset jäsenet Siiri Mertakorpea lukuunottamatta, jonka varajäsenenä paikalla oli Riitta Tuomala, sekä kunnanvaltuuston puheenjohtajisto, esittelijä sekä pöytäkirjanpitäjä. Osallistujat on merkitty tämän mukaisena kunnanhallituksen pöytäkirjaan ja myös pöytäkirjan kansilehteen. Nykyisessä pöytäkirjajärjestelmässä ja hallintosäännön 140 §:n pöytäkirjan laatimista ja tarkastamista koskevien määräysten mukaisesti mahdolliset asiakkoittaiset läsnä- tai poissaolotiedot merkitään asiapykälän yhteyteen (asian käsittelytiedot).

Oikaisuvaatimuksen tekijä on kiinnittänyt huomiota siihen, että kunnanhallituksen varajäsenenä kokoukseen osallistuneella henkilöllä oli mukanaan alaikäinen lapsi, jonka hoidon järjestäminen ei ollut

muuta kautta mahdollista. Hallintosääntö sisältää säännökset mahdollisuudesta korvata lastenhoidosta aiheutuneita kustannuksia, mutta kyseessä on vain säännös perusteesta korvata kustannuksia. Sen nojalla ei voi asettaa ehdotonta vaatimusta tilanteesta riippumatta luottamushenkilölle hankkia ulkopuolisia hoitopalveluja, joita ei välttämättä myöskään ole saatavilla. Harkinta tarkoituksenmukaisuudesta on luottamushenkilöllä itsellään.

Kokouksen aikana paikalla ollut alaikäinen (3-vuotias) lapsi ei ole vaikuttanut tai ikänsä huomioiden ole voinut vaikuttaa päätöksentekoon verrannollisena tilanteeseen, jossa läsnä olisi ollut aikuinen henkilö. Käytäntö ei ole täysin poikkeuksellinen vaan vastaavia tilanteita on ollut aiemminkin lautakunnissa ja kunnanhallituksessa, vaikka kyse on ns. suljetuista kokouksista. Tavanomaisesti jo kouluikänsä saavuttaneet lapset ovat odottaneet kokoushuoneen ulkopuolella esimerkiksi aulatiloihin, mutta alle kouluikäisten lasten osalta on vakiintuneeksi tulkittavana käytäntönä sallittu tarpeen vaatiessa heidän läsnäolonsa vanhemman valvonnan alaisena kokouksessa esimerkiksi vaunuissa tai kokouksessa sivustalla olevilla istuimilla, kun tästä ei ole ollut mainittavaa haittaa kokouksen kulkuun muutoin. Tällaista läsnäoloa ei ole merkittävästi pohtikirjaan, koska tieto on katsottu merkityksettömäksi asian käsittelyn ja kokouksen kulun kannalta.

Lähtökohtaisesti kyse on myös perusoikeusmyönteisestä tulkinnasta kokoukseen osallistumisen mahdollistamiseksi tapauksissa, joissa luottamushenkilön osallistuminen päätöksentekoon ei muutoin olisi mahdollista. Perustuslain 2 luvun yhdenvertaisuutta ja vaali- ja osallistumisoikeuksia koskevista säännöksistä todetaan, että *"Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella"* (6 §). ja erikseen, että *"Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan"* (14 §).

Käytännössä näiden säännösten valossa ja niille myönteisenä tulkintana on katsottu, ettei vanhemmuus ja siitä aiheutuvat velvollisuudet tai tilanteet saa muodostaa tosiasiallista estettä osallistua päätöksentekoon tai yhteiskunnalliseen toimintaan, jos vaihtoehtona olisi ollut luottamushenkilön poissaolo kokouksista kokouksen kannalta merkityksettömän vaikutuksen vuoksi. Harkinta on kuitenkin tapauskohtaista siten, että kokouksen kulku ei saa häiriintyä tällaisessakaan tapauksessa. Mitään viitteitä häiriöstä kokoukselle ei ole ollut, eikä niitä ole esitetty oikaisuvaatimuksessaan. Kunnanhallitus on ollut tietoinen lapsen läsnäolosta sen hyväksymisen ja kyse ei ole sikäli vastaavasta tilanteesta, mihin oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa toisen asian ja toisessa etäkokouksessa tapahtuneen osalta (etäyhteydellä taustalla yllättäen näkyneet täysi-ikäinen henkilö).

2. *kunnanhallitus on ylittänyt toimivaltansa*

litin kunnan hallintosäännössä on yksiselitteisesti säädetty, että päätösvalta irtaimen omaisuuden myynnistä ja hankkimisesta on kunnanhallituksella (Hallintosääntö 13 §). Hyväksyessään hallintosäännön 15.6.2021 § 27 Kunnanvaltuusto on hyväksynyt tämän päätösvaltan siirron kunnanhallituksella asettamatta siihen euromääräisiä tai muitakaan rajoituksia. Kunnanhallituksella on näin yksiselitteisesti toimivalta päättää irtaimen omaisuuden kuuluvien osakkeiden myynnistä. Hallintosäännön ns. jäykkyysperiaate

huomioiden ei toimivaltaa voi siirtää takaisin kunnanvaltuustolle yksittäisessä asiassa, koska tällaista siirtoa mahdollistavaa säännöstä ei hallintosääntöön sisälly.

3. *kunnanvaltuuston periaatepäätöksen 21.6.2022 § 29 valmisteluun ja sitä kautta oikaisuvaatimuksen alaisen päätöksen valmisteluun on osallistunut esteellisiä henkilöitä.*

Kunnanvaltuusto on tehnyt periaatepäätöksen osakkeiden myynnistä korkeimman indikatiivisen tarjouksen perusteella ensisijaisesti Adven Oy:lle siten, että kunnanhallitus valmistelee yksityiskohtaisen kaupan ja tekee sitä koskevan päätöksen hallintosäännön perusteella.

Kuntaliiton ohjeistuksen ja vakiintuneen käytännön mukaan valtuuston tai muun toimielimen hyväksymät periaatelinjaukset, joita on tarkoitus noudattaa tulevia päätöksiä tehtäessä, eivät yleensä ole muutoksenhakukelpoisia lopullisia asiaratkaisuja.

Periaatepäätöksistä, vaikka ne ohjaavat toimintalinjoja, ei myöskään voi johtaa täytöntöönpanokelpoisia vaikutuksia, koska varsinaisen asiaratkaisun sisältävät päätökset tehdään myöhemmin. Asian taustoittamiseksi periaatepäätöksen esittelytekstit on sisällytetty kyseessä olevan kunnanhallituksen päätöksen esittelytekstiin ainoastaan informatiivisena tietona siitä, että taustalla on valtuuston hyväksymä strateginen tavoite.

Harkittavaksi tulee näin, onko periaatepäätös itsessään strategisena päätöksenä sellainen, että sen voidaan katsoa vaikuttavan erillisen kauppakirjavalmistelun, Due Diligence selvityksen sekä yksityiskohtaisen neuvotteluprosessin pohjalta syntyvään esitykseen ja sitä seuranneeseen päätökseen sisällöllisesti siten, että asiassa syntyy oikaisuvaatimuksessa viitattu, joskin henkilöiden osalta yksilöimätön esteellisyytilanne. Mikäli asia olisi kirjattu kuntastrategiaan tai talousarvion yleisiin tavoitteisiin ei tällaista yhteyttä voitaisi perustellusti osoittaa, koska kyse on kunnanhallitukselle kohdistetusta tavoitteen asettamisesta.

Erilaisten strategioiden, suunnitelmien ja tavoitteiden ollessa useimmiten niin yleisluonteisia, ettei niiden voida katsoa koskevan yksittäistä luottamushenkilöä tai hänen läheistään henkilökohtaisesti, ei esteellisyyttä periaatepäätöstasolla voi katsoa syntyvän, eikä sitä voi näin myöskään edelleen johtaa siitä muihin myöhempisiin päätöksiin. Myöskään luottamushenkilöt eivät ole osallistuneet edellä kuvattuun kaupan varsinaiseen valmisteluprosessiin missään sen vaiheissa ennen asian käsittelyä kunnanhallituksen kokouksessa.

Myöskään erillisenä strategisena periaatepäätöksenä yhteyttä ei sikäli ole, että kunnanhallituksella ja sen alaisilla valmistelijoilla on ollut tämän jälkeen varsinaisessa asiaratkaisussa itsenäinen valmistelu- ja päätöksentekovalta hallintosääntöön kuuluvan toimivallan nojalla, eikä periaatepäätöksestä ole johdettavissa sitovia oikeusvaikutuksia käsiteltävässä asiassa. Tätä tulkintaa puoltaa myös periaatepäätökseen kirjattu sana ”ensisijaisesti”, mikä ei mainitun ostajan lisäksi poissulje muita ostajavaihtoehtoja jatkoneuvotteluilta, mikäli heidän tarjouksensa olisi tosiasiallisesti osoittautunut prosessin aikana korkeimmaksi tai muutoin neuvottelut eivät olisi edenneet arvioidulla tavalla.

Käytännössä siis periaatepäätöksen tavoitteeseen pohjautuen on käynnistynyt oma yksityiskohtainen neuvottelu ja valmisteluprosessi, jonka tuotoksena kunnanhallitukselle on esitetty yksityiskohtainen kauppakirja-sopimuskokonaisuus. Tämän kokonaisuuden valmisteluun, käsittelyyn ja sitä kautta päätöksentekoon osakekauppaa koskevassa asiassa ei ole osallistunut esteellisiä henkilöitä. Mahdollisesti esteelliset henkilöt ovat olleet poissa kokouksesta tai poistuneet asian käsittelyn ajaksi.

Edellä mainituin perustein edellytyksiä oikaisuvaatimuksen hyväksymiselle ei ole. Oikaisuvaatimuksen tekijälle ei ole asiassa syntynyt sellaisia kuluja, joiden korvaamiselle olisi perustetta.

Esittelijä	Hallinto- ja talousjohtaja Tuomas Rimpiläinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hylkää oikaisuvaatimuksen esittelytekstistä ilmenevin perusteluin.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi hallinto- ja talousjohtajan ehdotuksen yksimielisesti. Merkittiin, että Siiri Mertakorpi ja Antti Kankkunen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi (yhteisöjäävi).